

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

від _____ 20 ____ року м. Тернопіль № _____

Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації в області Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року

Відповідно до законів України „Про місцеві державні адміністрації”, „Про місцеве самоврядування в Україні”, „Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”, Указу Президента України від 3 грудня 2020 року № 533/2020 „Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні” та розпорядження Кабінету Міністрів України від 4 серпня 2021 року № 883-р „Про затвердження плану заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року”:

1. Затвердити план заходів на 2021 і 2022 роки з реалізації в області Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року (далі – план заходів), що додається.

2. Структурним підрозділам обласної державної адміністрації, районним державним адміністраціям забезпечити виконання плану заходів, затвердженого цим розпорядженням, та подавати щокварталу до 5 числа наступного місяця департаменту архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження облдержадміністрації інформацію про стан виконання плану заходів для її узагальнення та інформування до 10 числа Міністерства розвитку громад та територій України і обласної державної адміністрації.

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
№ 660/01.02-01 від 29.10.2021

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000F8652F009E488500
Підписувач Дем'янчук Ігор Романович
Дійсний з 22.06.2020 0:00:00 по 22.06.2022 0:00:00

3. Рекомендувати виконавчим комітетам органів місцевого самоврядування виконувати план заходів, затверджений цим розпорядженням, та подавати щокварталу до 5 числа наступного місяця департаменту архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження облдержадміністрації інформацію про стан виконання плану заходів.

4. Визнати таким, що втратило чинність, розпорядження голови обласної державної адміністрації від 24 лютого 2021 року № 120/01.02-01 „Про затвердження плану заходів зі створення безбар’єрного простору в області на 2021-2022 роки”.

5. Контроль за виконанням розпорядження доручити заступникові голови обласної державної адміністрації згідно з розподілом обов’язків.

**Перший заступник
голови адміністрації**

Ігор ДЕМ’ЯНЧУК

Володимир Важинський

Світлана Беспоповцева

Володимир Харченко

Віталій Яценік

Тарас Серетний

Володимир Комінко

Олег Пілярчук

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження голови
обласної державної адміністрації
№ _____

ПЛАН ЗАХОДІВ
на 2021 і 2022 роки з реалізації в області Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні
на період до 2030 року

Найменування завдання	Найменування заходу	Індикатор виконання	Строк виконання	Відповідальні виконавці
1. Забезпечення безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до спортивних споруд, що побудовані в області	забезпечення дотримання вимог щодо доступності спортивних споруд для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	надано рекомендації місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування стосовно дотримання вимог щодо доступності спортивних споруд для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час реконструкції існуючих об'єктів спортивної інфраструктури (проведено щороку 3 заходи)	щороку	управління молоді, спорту та іміджевих проєктів облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)

<p>2. Забезпечення безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до об'єктів соціальної сфери</p>	<p>забезпечення дотримання вимог щодо доступності об'єктів соціальної сфери для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення</p>	<p>надано рекомендації органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування стосовно дотримання вимог щодо доступності об'єктів соціальної сфери для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення під час реконструкції існуючих об'єктів соціальної сфери (проведено щороку 5 заходів)</p>	<p>щороку</p>	<p>департамент соціального захисту населення облдержадміністрації</p>
<p>3. Забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до громадського автотранспорту, вуличної мережі, автовокзалів, облаштування місць парковки на платних стоянках області відповідно до вимог безбар'єрності</p>	<p>забезпечення доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до громадського автотранспорту, вуличної мережі, автовокзалів, облаштування місць парковки на платних стоянках області відповідно до вимог безбар'єрності</p>	<p>забезпечено щороку доступність до 20 відсотків громадського автотранспорту, вуличної мережі, автовокзалів, облаштування місць парковки на платних стоянках області відповідно до вимог безбар'єрності</p>	<p>щороку</p>	<p>органи місцевого самоврядування (за згодою), управління розвитку інфраструктури та дорожнього господарства облдержадміністрації, районні державні адміністрації</p>

4. Забезпечення доступності транспортних послуг для всіх громадян, зокрема для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, шляхом створення для них доступного середовища для вільного пересування	забезпечення придбання шкільних автобусів, пристосованих для перевезення дітей, які пересуваються у кріслах колісних	створено покращені умови для перевезення школярів, зокрема дітей, які пересуваються у кріслах колісних (щороку до 10 % відповідно до потреби)	щороку	управління освіти і науки облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
5. Поступове оновлення рухомого складу для пасажирських перевезень, заміна концепції використання міні-автобусів на більш гнучкі та екологічно чисті системи, обладнані для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	запровадження поетапного збільшення на маршрутах загального користування кількості транспортних засобів, пристосованих для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	збільшено щороку на 20 відсотків частку транспортних засобів загального користування, пристосованих для користування осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	щороку	управління розвитку інфраструктури та дорожнього господарства облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
6. Забезпечення захисту і безпеки осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у надзвичайних ситуаціях, зокрема в разі виникнення загрози збройних конфліктів	1) розроблення та включення до регіональних і місцевих програм цивільного захисту питань щодо забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до захисних споруд цивільного захисту, зокрема проведення оцінки потреб, планування фінансування для створення умов, визначення строків	включено питання осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в програми цивільного захисту	II квартал 2022 року	департамент з питань оборонної роботи, цивільного захисту населення та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)

	облаштування споруд цивільного захисту засобами, що забезпечують такий доступ			
	2) проведення моніторингу дотримання прав осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій за участю громадських об'єднань, зокрема щодо забезпечення доступності захисних споруд цивільного захисту, наявності достатньої кількості доступного транспорту для евакуації до найближчої споруди цивільного захисту, а також рівня підготовки персоналу	результати моніторингу опубліковано на офіційних вебсайтах органів влади та органів місцевого самоврядування	IV квартал 2022 року	департамент з питань оборонної роботи, цивільного захисту населення та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
	3) проведення інформування населення про сховища в населених пунктах, обладнані для перебування в них осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	відомості про сховища розміщено на інформаційних ресурсах	IV квартал 2021 року	департамент з питань оборонної роботи, цивільного захисту населення та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
7. Пристосування головних входів до будівель територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування для використання	проведення відповідних будівельних/ремонтних робіт	забезпечено встановлення пандусів, тактильної плитки, поручнів, адаптацію входних дверей для осіб з інвалідністю (у 2021 році – 10 %, у 2022 році – 20 %)	щороку	власники чи управителі об'єктів (що несуть відповідальність за їх експлуатацію), органи місцевого самоврядування (за згодою)

особами з інвалідністю		відповідно до потреби)		
8. Створення умов для поєднання працівниками професійних і сімейних обов'язків	забезпечення діяльності дитячих кімнат в установах та організаціях	облаштовано в установах та організаціях 5 ігрових кімнат для дітей із використанням засобів універсального дизайну	IV квартал 2022 року	районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
9. Забезпечення збору і поширення достовірної інформації про доступність об'єктів фізичного оточення, а також встановлення вимог до публічних закладів щодо інформування про наявні умови доступності їх будівель і приміщень	1) проведення за участю громадських організацій моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення з урахуванням гендерного аспекту (відповідно до Порядку проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 травня 2021 р. № 537)	опубліковано результати моніторингу на офіційних вебсайтах відповідальних виконавців	IV квартал 2022 року	департамент архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження, управління розвитку інфраструктури та дорожнього господарства; інформаційної політики та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)
	2) збір даних у сфері транспорту, транспортно-дорожньої інфраструктури про створення умов доступності транспорту та об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	результати моніторингу розміщено на офіційних вебсайтах	щороку	

<p>10. Розроблення та прийняття „планів сталої міської мобільності” у громадах з урахуванням інклюзивності та принципів сталої міської мобільності</p>	<p>забезпечення врахування принципів безбар'єрності та сталої міської мобільності під час розроблення рекомендацій щодо розроблення містобудівної документації на місцевому рівні</p>	<p>розроблено рекомендації щодо розроблення містобудівної документації на місцевому рівні з урахуванням принципів безбар'єрності та сталої міської мобільності</p>	<p>IV квартал 2021 року</p>	<p>департамент архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)</p>
<p>11. Забезпечення технічної можливості підключення домогосподарств у сільській місцевості до фіксованого широкопasmового доступу до Інтернету; сприяння підвищенню покриття фіксованого широкопasmового доступу та підключення домогосподарств у комерційно малопривабливій сільській місцевості</p>	<p>забезпечення підключення домогосподарств у сільській місцевості до широкопasmового доступу до Інтернету</p>	<p>підвищено до 50 відсотків технічну можливість підключення домогосподарств у сільській місцевості до широкопasmового доступу до Інтернету за допомогою мереж надвисокої пропускної здатності</p>	<p>IV квартал 2022 року</p>	<p>департамент цифрової трансформації облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)</p>
<p>12. Забезпечення підключення закладів соціальної інфраструктури та органів місцевого самоврядування до широкопasmового доступу до Інтернету із швидкістю</p>	<p>1) забезпечення підключення закладів соціальної інфраструктури до фіксованого широкопasmового доступу до Інтернету із швидкістю не менше 100 Мбіт/с</p>	<p>забезпечено підключення не менше ніж 90 закладів соціальної інфраструктури до фіксованого</p>	<p>IV квартал 2022 року</p>	<p>департаменти цифрової трансформації; соціального захисту населення облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)</p>

не менше 100 Мбіт/с	2) забезпечення підключення закладів культури та освіти сфери культури до широкопasmового доступу до Інтернету із швидкістю не менше 100 Мбіт/с	широкопasmового доступу до Інтернету збільшено частку забезпечення доступом до Інтернету із швидкістю не менше 100 Мбіт/с для 50 відсотків бібліотек	IV квартал 2022 року	
13. Забезпечення необхідним програмним забезпеченням та засобами доступу до Інтернету осіб з інвалідністю, закладів освіти та культури, а також бібліотек та інших хабів в межах населених пунктів	забезпечення осіб з інвалідністю, бібліотек необхідним програмним забезпеченням та засобами доступу до Інтернету	не менше однієї публічної бібліотеки в адміністративному центрі кожної територіальної громади, яка має власний вебсайт або сторінку в соціальних мережах, які адаптовані до доступу для осіб з інвалідністю	IV квартал 2022 року	органи місцевого самоврядування (за згодою)
14. Впровадження найкращих практик і механізмів залучення осіб з інвалідністю, молоді, осіб похилого віку, батьків з дітьми дошкільного віку до культурного життя	проведення всеукраїнської культурно-мистецької акції, спрямованої на підтримку та розвиток творчих здібностей осіб з інвалідністю	залучено 50 учасників (осіб з інвалідністю) до участі у всеукраїнській культурно-мистецькій акції, спрямованій на підтримку та розвиток творчих здібностей осіб з інвалідністю	IV квартал 2022 року	департамент культури та туризму облдержадміністрації, громадські організації (за згодою)

15. Розвиток у системі освіти наскрізного принципу врахування соціальної залученості, недискримінації та поваги до прав людини, партиципації та згуртованості, у тому числі формальній та неформальній освіті, зокрема громадянській	забезпечення проведення освітніх заходів у закладах освіти з метою подолання психологічних бар'єрів відповідно до положень Конвенції про права осіб з інвалідністю та за методичного супроводу Міністерства освіти і науки України впровадження інклюзивних рішень та рівноцінного сприйняття осіб з інвалідністю у всіх колективах та всіма верствами населення	забезпечено проведення регулярних заходів	постійно	управління освіти і науки облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
16. Проведення інформаційної кампанії	забезпечення організації та проведення інформаційно-просвітницької кампанії „Україна без бар'єрів”	проведено інформаційно-просвітницьку кампанію	постійно	департамент культури та туризму облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), громадські організації (за згодою)
17. Підвищення рівня обізнаності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування щодо прав осіб з інвалідністю, універсального дизайну і доступності	забезпечення проведення навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування за програмами підвищення кваліфікації із вивчення положень Конвенції про права осіб з інвалідністю, універсального дизайну і доступності	підвищено кваліфікацію 40 державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування	постійно	Міжрегіональне управління Національного агентства України з питань державної служби у Чернівецькій, Івано-Франківській та Тернопільській областях (за згодою)
18. Проведення широких інформаційно-просвітницьких кампаній для працівників державних та комунальних установ, організацій, професійних	проведення циклів вебінарів для працівників державних та комунальних закладів культури та закладів освіти сфери культури щодо політики безбар'єрності та недискримінації	проведено цикл вебінарів для працівників державних та комунальних закладів культури та закладів освіти сфери	IV квартал 2022 року	департамент культури та туризму облдержадміністрації, громадські організації (за згодою)

<p>спільнот та громадськості на всіх рівнях щодо політики безбар'єрності та недискримінації</p>		<p>культури щодо політики безбар'єрності та недискримінації</p> <p>залучено 50 працівників державних та комунальних закладів культури та закладів освіти сфери культури</p>		
<p>19. Впровадження концепцій та механізму безбар'єрності в державну систему охорони здоров'я та навчання медичних працівників</p>	<p>проведення роботи серед працівників системи охорони здоров'я, які здійснюють прийом громадян, щодо культури та особливості спілкування з особами з порушеннями слуху та застосування онлайн-додатків безкоштовного перекладу на українську жестову мову</p>	<p>проведено широку просвітницьку кампанію щодо популяризації у суспільстві культури створення безбар'єрного простору</p>	<p>IV квартал 2022 року</p>	<p>департамент охорони здоров'я облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)</p>
<p>20. Формування на рівні кожної територіальної громади якісно нової системи забезпечення та захисту прав дітей, що дасть змогу відійти від практики інституційного догляду та виховання дітей до забезпечення безпечного догляду і виховання кожної дитини в сімейному або наближеному до сімейного</p>	<p>1) створення в територіальних громадах служб у справах дітей, надання службам у справах дітей територіальних громад методичної та організаційної підтримки у провадженні діяльності щодо захисту прав та інтересів дітей</p>	<p>створено служби у справах дітей в усіх територіальних громадах</p> <p>збільшено кількість патронатних сімей у територіальних громадах</p> <p>забезпечено розвиток сімейних форм виховання</p>	<p>IV квартал 2022 року</p>	<p>служба у справах дітей облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)</p>

середовищі	2) забезпечення розвитку сімейних форм виховання, проведення із залученням регіональних та місцевих засобів масової інформації інформаційної кампанії з питань влаштування дітей до сімейних форм виховання	збільшено на 0,2 відсотка влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до сімейних форм виховання	IV квартал 2022 року	
21. Забезпечення підвищення рівня якості надання освітніх послуг у спеціальних закладах загальної середньої освіти або спеціальних класах (групах) закладів освіти із створенням умов для здобуття учнями (вихованцями) з особливими освітніми потребами освіти в освітньому середовищі, наближеному до місця їх проживання	підвищення рівня фахової компетентності керівників спеціальних закладів загальної середньої освіти	проведено семінари щодо впровадження нових Положення про навчально-реабілітаційні центри та Положення про спеціальну школу	IV квартал 2021 року	управління освіти і науки облдержадміністрації, засновники спеціальних закладів загальної середньої освіти (за згодою)
22. Створення та забезпечення освітніх можливостей для освітніх управлінців щодо питань освітньої безбар'єрності та рішень, які управлінці повинні прийняти на місцях у межах своїх повноважень	проведення тренінгів для співробітників із залученням фахових експертів	розроблено та затверджено інструкції для співробітників	II квартал 2022 року	управління освіти і науки облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)

23. Розвиток мережі та підтримка інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до існуючих нормативів	1) забезпечення функціонування мережі інклюзивно-ресурсних центрів відповідно до існуючих нормативів	збільшено на один кількість інклюзивно-ресурсних центрів збережено діючу мережу інклюзивно-ресурсних центрів у громадах та сільській місцевості	IV квартал 2022 року	управління освіти і науки облдержадміністрації, засновники інклюзивно-ресурсних центрів (за згодою), Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти (за згодою)
	2) забезпечення підвищення кваліфікації фахівців інклюзивно-ресурсних центрів	підвищено кваліфікацію 40 фахівців інклюзивно-ресурсних центрів	постійно	
	3) забезпечення підвищення кваліфікації керівників інклюзивно-ресурсних центрів	підвищено кваліфікацію керівників 17 інклюзивно-ресурсних центрів	постійно	
24. Створення умов для організації національного та міжнародного обміну досвідом для фахівців освіти всіх рівнів, фахівців інклюзивно-ресурсних центрів, батьківських спільнот та профільних громадських об'єднань	налагодження контактів з профільними міжнародними агенціями та громадськими організаціями, що опікуються питаннями освіти осіб з особливими освітніми потребами	підписано меморандуми про співпрацю	IV квартал 2022 року	управління освіти і науки облдержадміністрації
25. Забезпечення харчової безбар'єрності в усіх закладах освіти шляхом запровадження	участь у розробленні та супроводженні комунікаційної платформи „Реформа харчування від А до Я”	забезпечено функціонування платформи „Реформа харчування від А до	IV квартал 2021 року	управління освіти і науки облдержадміністрації

моніторингу харчових потреб та популяризації здорового харчування		Я”		
26. Забезпечення доступності всієї інфраструктури освітніх середовищ (гуртожитки, центри дозвілля, бібліотеки, архіви, актові зали тощо)	здійснення навчання представників управлінських структур на місцевому рівні щодо доступності інфраструктури освітнього середовища	проведено навчання представників управлінських структур (у 2021 році – 10 %, у 2022 році – 20 % відповідно до потреби)	щороку	управління освіти і науки облдержадміністрації
27. Проведення просвітницької кампанії, спрямованої на боротьбу з гендерними стереотипами, расизмом у спорті, насильством у спорті та дискримінацією осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	організація роботи, спрямованої на боротьбу з гендерними стереотипами, расизмом у спорті, насильством у спорті та дискримінацією стосовно будь-якої особи за ознакою інвалідності, осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	організовано і проведено щороку 2 просвітницькі заходи (семінари, тренінги, круглі столи, зустрічі), спрямовані на формування гуманного світогляду та дотримання принципу рівності у спорті та недопущення дискримінації стосовно будь-якої особи за ознакою інвалідності	щороку	управління молоді, спорту та іміджевих проєктів облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)
28. Розвиток інституту інвестиційного супроводу та менторства для існуючих підприємств, власниками та	забезпечення розвитку та інституціоналізації мережі центрів підтримки підприємництва/ інформаційно-консультативних пунктів для бізнесу області за участю	створено інфраструктуру підтримки підприємництва для забезпечення	постійно	департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)

засновниками яких є цільові групи	органів місцевого самоврядування	супроводу та менторства для існуючих підприємств, власниками та засновниками яких є цільові групи		
29. Створення програм супроводу для започаткування власної справи вразливими на ринку праці групами населення, зокрема через регіональну інфраструктуру підтримки бізнесу та центрів зайнятості тощо	створення об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва (індустріальні парки, наукові парки, бізнес-центри, бізнес-інкубатори, бізнес-акселератори тощо) для підтримки доступу до ринків ЄС, розвитку підприємницької екосистеми та складових інноваційної екосистеми, що забезпечить участь підприємців області у міжнародних проєктах, зокрема у програмах соціального венчурного інвестування	створено 2 об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва реалізовано на обласному рівні менторські програми для переселенців, ветеранів війни та інших груп населення, залучено нетипові для підприємництва категорії громадян до розвитку їх ідей та втілення у готові продукти	IV квартал 2022 року	департаменти економічного розвитку і торгівлі; соціального захисту населення; агропромислового розвитку, управління освіти і науки; міжнародного економічного співробітництва та інвестиційних проєктів облдержадміністрації, Установа „Агенція регіонального розвитку в Тернопільській області”, вищі навчальні заклади, Тернопільський обласний центр зайнятості
30. Залучення відповідальними виконавцями до реалізації зазначених у плані заходів представників громадської організації „Спілка захисту прав людей з інвалідністю Тернопільщини „Вірино у	забезпечення врахування думки громадськості при реалізації законних прав людей з інвалідністю	залучено представників громадських організацій та враховано їх пропозиції для ефективнішого забезпечення	постійно	структурні підрозділи облдержадміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)

себе”, інших громадських організацій осіб з інвалідністю, які працюють у сфері забезпечення безперешкодного доступу людей з інвалідністю до об’єктів фізичного оточення, сприяння та надання допомоги у здійсненні ними громадського моніторингу стану доступності		належних умов життєдіяльності людей з інвалідністю		
--	--	--	--	--

Директор департаменту архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження адміністрації

Володимир ХАРЧЕНКО

Віталій Яценік